

karakter bedervend politiek gedoe was Huib hoe langer hoe afkeeriger geworden. En ook van die ellendig-platte voorstellingen: de albeheerschende „productiewijze” en de „geestelijke bovenbouw.” Ja, van den afgunstigen en onmenschenlijken „klassestrijd” eigenlijk niet minder — zoo stookte daar zachtjes een stem in zijn binnenste, en hij glimlachte: Ziedaar dan toch wel een onvergeeflijke ketterij!.... O ja, vechten, altijd vechten. Maar alleen tegen wreedheid en hebzucht, onrecht en bekrompen ideeën, leege vormen, doode conventie. Vóór mildheid en menschelijkheid, vóór het diepere leven, vóór.... schoonheid in de eerste plaats. Een actie als van dezen kunstenaarskring, dat was nu zijn soort socialisme geworden, een, boven alle materiele belangen uit, zorgen voor het geestelijk heil der gemeenschap, haar hoogere en fijnere cultuur, haar waarachtige geluk.... dát waaraan hij zoo vurig hoopte, dat ook zijn litteraire werk, schoon ver van alle tendenzen blijvend, zij ’t nog maar zoo weinig zou ten goede komen....

Wat wist je ooit! Eenige zekerheid bestond niet. Toch doorgaan, doorwerken, altijd doorploeteren. En trouwens — hoe kon je anders?

Pratende met zijn naaste bureu, Mantringa en Stalpaert trachtte Huib thans bewust naar wat afleiding, verpoozing-van-zichzelf; om hem heen werden grappen gemaakt en gul belachen; ook hij voelde daar behoefte aan, dringend; zoo dikwijls weer was het tegenwoordig als krampten zich zijn hersenen om altijd dezelfde ideeën, kón hij die maar niet loslaten; een vorm van overspanning zonder twijfel; te veel gewerkt had hij weer in den laatsten tijd, weken achtereen over dat werk gebukt gezeten, haast geen echte menschen gesproken, geen boomen, geen vergezichten, geen heuvel, geen sterren gezien — geen wind gesnoven, geen zee, geen ruimte.... Zijn nieuwe roman, bijna af nu, had hem geheel-en-al bezeten; zelfs op dit oogenblik nog, terwijl hij hier nu toch te praten, te lachen zat, trok dat altijd eischende werk hem met kracht en strengheid naar zich toe; het leek of een deel van hemzelf, het meest essentiele misschien wel, daar op zijn schrijftafel was achtergebleven. Zijn boek, zijn levensverhaal. Een liefdesgeschiedenis natuurlijk weer, fantasie over hartstocht, gebondenheid, trouw — vreemd toch, zoo sterk die oude, die eeuwige problemen hem bleven bezighouden, bijna nog sterker dan vroeger, terwijl hij zélf nu toch... al zooveel jaren... Een thema, opnieuw, van mysterieuse menschelijkheid, onbegrepen drang en lotsbeschikking, maar o, ditmaal — zoo hoopte hij vurig, gelóófte hij ook tot nog toe — gansch doortrild, doortrokken, doorzield, van zijn ruimer en milder geworden, uit veel verdriet en innerlijken strijd als bezonken levensbeschouwing. Eenvoudiger ook al. Minder teruggetrokken ten minste binnen die al te persoonlijke levensvermoedens, noties, sentimenten, waaraan zijn onmiddellijke voorgangers, hijzelf en zijn tijdgenooten